

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

(повне найменування закладу вищої освіти (наукової установи).

Міністерства освіти і науки України, м. Харків прийняла рішення
підпорядкування (у родовому відмінку), місто)

про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 29 Міжнародні відносини

(галузь знань)

на підставі прилюдного захисту дисертації «Міжнародний організаційно-правовий механізм захисту екологічних прав вразливих категорій осіб»

(назва дисертації)

за спеціальністю 293 Міжнародне право

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

«02» серпня 2024 року.

Восводін Ігор Сергійович, 1994 року народження,

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача)

громадянин України,

(назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчив у 2018 році магістратуру Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю «Міжнародне право»

(за дипломом)

Працює викладачем в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна,

(посада)

Міністерства освіти і науки України, м. Харків

(місце основної роботи, відомче підпорядкування, місто)

з 2019 р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Міністерства освіти і науки України, м. Харків

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник (керівники) Фоміна Ліна Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 1 стаття у періодичних наукових виданнях інших держав, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 0 монографій (зазначити 3 наукові публікації):

1. Воєводін І. С. Організаційно-правові засади захисту екологічних прав людини в межах Африканського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Вип. 72. Ч. 2. С. 219-225. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/267801/263606>.

2. Воєводін І. С. Міжнародно-правовий механізм захисту екологічних прав корінних народів. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 559-568. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/09/91.pdf>.

3. Воєводін І. С. Міжнародно-правовий механізм захисту екологічних мігрантів на міжнародному універсальному рівні. *Юридичний вісник*. 2023. № 3. С. 287-298. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/287356/281269>.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці

(прізвища, ініціали, наукові ступені, місця роботи, посади, зауваження)

1. СИРОЇД Т. Л., доктор юридичних наук (12.00.11 – міжнародне право), професор, завідувач кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (голова).

Роботу оцінено позитивно, зауважень немає.

2. КАРВАЦЬКА С.Б., доктор юридичних наук (12.00.11 – міжнародне право), професор, в.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (офіційний опонент).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. У першому розділі здобувач на основі основних міжнародно-правових актів у сфері захисту екологічних прав вразливих категорій осіб дійшов висновку, що «окремі категорії осіб та групи осіб є особливо вразливими до змін стану довкілля через низку специфічних ознак: діти – через їхню фізіологічну і психологічну нерозвиненість, що зумовлює обмеженість їхніх прав; жінки – через існування гендерної нерівності в різних її проявах; екологічні мігранти – через обмежене визнання екологічних та кліматичних чинників міграції як підстави надання притулку та відповідного правового статусу; корінні народи – через їхнє дискримінаційне положення стосовно більш розвинених домінуючих суспільств та тісний зв'язок їхніх культур і способів життя із навколишнім середовищем» (с. 77). Безперечно, що зміна стану довкілля породжує соціальну нерівність та впливає, передовсім, на екологічні права вразливих груп, породжуючи певну кліматичну нерівність. Для кращого розуміння таких дискусійних моментів, хотілося б почути міркування автора щодо стану обізнаності населення (зокрема, і в Україні) про вплив змін клімату на різні сфери життя та різні соціальні групи людей у контексті існуючого дискурсу щодо кліматичної справедливості.

2. У другому розділі дисертаційного дослідження дисертант доходить висновку, що «необхідно констатувати, що існуючий механізм захисту екологічних мігрантів на міжнародному універсального рівні потребує значного

удосконалення шляхом розробки та прийняття комплексної міжнародної угоди з питань екологічної міграції або внесення відповідних змін до існуючих угод у цій сфері та заснування моніторингового органу (с.147). У цьому аспекті хотілося б почути більш детальні міркування дисертанта щодо бачення можливих шляхів удосконалення існуючого механізму захисту екологічних мігрантів на міжнародному універсальному рівні, що посилює б обґрунтування цієї тези.

3. Слід погодитися з висновком дисертанта, що «актуальним залишається питання щодо необхідності надання захисту правам екологічних/кліматичних мігрантів та удосконалення конкретних механізмів захисту екологічних мігрантів» (с.188-189). Однак, потребує уточнення бачення автором того, наскільки вказані автором механізми захисту є, на його думку, ефективними – надання тимчасового захисту в індивідуальному порядку, надання тимчасових дозволів на проживання із заборонаю видворення таких осіб, чи лише обмеження наданням тимчасового захисту для осіб, що масово переміщуються через екологічні чинники.

3. НЕВАРА Л.М., кандидат юридичних наук (12.00.11 – міжнародне право), доцент, доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права Державного торговельно-економічного університету (**офіційний опонент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. На стор. 31-34, 39, 60-63, автор досліджує міжнародно-правові, судові, доктринальні підходи до розуміння та застосування термінів «вразливі категорії осіб» та «вразливість». Було б доцільно сформулювати авторське розуміння поняття «вразливі категорії осіб» у контексті захисту екологічних прав людини.

2. Досліджуючи права екологічних мігрантів, автор звертає увагу на принцип невидворення (стор. 119-121). Роботу значно збагатило б аналіз міжнародно-правових актів щодо надання права притулку у контексті захисту екологічних прав.

3. Зважаючи на актуальність для України питання навколишнього середовища та недостатнє забезпечення на законодавчому рівні екологічних прав, було б доцільним запропонувати в межах дисертації внесення змін до законодавства України щодо закріплення екологічних прав людини та виокремлення вразливих категорій осіб у контексті захисту їх екологічних прав. Такі пропозиції значно підвищили б практичну значимість для України і окреслили перспективи розвитку національного законодавства у цій сфері.

4. ШАМРАЄВА В.М., доктор політичних наук (23.00.04 – політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку), доцент, професор кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (**офіційний рецензент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. На нашу думку, підсиленням практичної складової дисертації могло б стати включення підрозділу, присвяченого захисту екологічних прав осіб

похилого віку, з огляду на їх особливу вразливість до змін екологічного характеру.

2. У роботі акцентовано увагу на діяльності організацій європейського регіону, зокрема Ради Європи і Європейського Союзу, щодо заохочення гендерної рівності в контексті довкілля. Хотілося б почути щодо діяльності Організації з безпеки і співробітництва в Європі в означеній сфері.

5. РЕНЬОВ Є.В., кандидат юридичних наук (12.00.02 – конституційне право; муніципальне право), доцент кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (**офіційний рецензент**).

Роботу оцінено позитивно, висловлено зауваження.

1. З огляду на активну діяльність міжнародних неурядових організацій у правозахисній та природоохоронній сферах, автору слід було більш комплексно розкрити питання щодо їх роботи в напрямку захисту екологічних прав вразливих осіб у тексті дисертації. Означене могло б підсилити практичну складову дисертаційної роботи, оскільки більш гнучкі механізми діяльності й прийняття рішень неурядових установ та громадських організацій і рухів часто каталізують відповідні нормативні та інституційні зміни на рівні держав та міжнародних міжурядових організацій.

2. На нашу думку, в роботі доцільним було б приділити увагу національному досвіду держав з-поза меж європейського та американського регіонів (наприклад, розглянути досвід Китаю або Японії), що дозволило б висвітлити національний досвід держав різних географічних регіонів у сфері захисту екологічних прав вразливих категорій населення.

Результати відкритого голосування:

“За” 5 членів ради,
“Проти” 0 членів ради,
“Утримались” 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Восводіну Ігорю Сергійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові (у разі наявності) здобувача у давальному відмінку)

ступінь доктора філософії з галузі знань 29 Міжнародні відносини

(галузь знань)

за спеціальністю 293 Міжнародне право

(код і найменування спеціальності відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Голова разової спеціалізованої вченої
ради

Тетяна СИРОЇД

(ім'я, прізвище)